

Osmanlı Devleti Değişim ve Diplomasi - I

1. Osmanlı Devleti ilk defa büyük oranda toprağını 1699 Karlofça Antlaşması ile kaybetmiştir.
CEVAP A
2. Osmanlı Devleti XVIII. Yüzyıldan itibaren dış sorunları çözmek için diplomasiye değer verilmiş ve dış ilişkilerde reisülküttaplık kurumu önem kazanmıştır. Bunda dönemin reisülküttabı Mehmet Rami Efendi'nin önemli bir rolü vardır. Mehmet Rami Efendi'nin reisülküttaptlıktan sadrazamlığa getirilmesiyle kalemiye sınıfı giderek güçlenmeye başlamıştır.
CEVAP C
3. XVIII. yüzyılda I. Petro ve II. Katherina ile Rusya sıcak denizlere inmek, Avrupalı devlet olmak ve Bizans'ı kurmak (Grek Projesi) emellerine ulaşmaya çalışmıştır. Bunun için Osmanlı, Lehistan ve İsveç'i tehdit etmiştir.
CEVAP E
4. III. Selim döneminde 1792'de Batı tarzında eğitilen ve teçhizatlandırılan Nizam-ı Cedit Ordusu kurulmuştur. Nizam-ı Cedit Osmanlıda kurulan batılı tarzdaki ilk düzenli ordudur. Bu yeni orduya ilk girenler, 1787-1792 Osmanlı-Rus Savaş'ında esir alınanlar ile İstanbul sokaklarının dan toplanan gençler olmuştur.
CEVAP B
5. Habsburglar İspanya, Almanya ve Avusturya'ya egemen hanedan sülalesidir. Petervardin (1715), Haçova (1606) savaşları Osmanlı ile Habsburglar arasında olmuştur. Prut ise Çarlık Rusya ile yapılmıştır.
CEVAP C
6. Küçük Kaynarca Antlaşması'nda Rus donanmasının boğazlardan geçişinin serbest bırakılmasıyla ilgili bir maddesi yoktur.
CEVAP C
7. İsveç ile Çarlık Rusya arasında yapılan Poltova Savaşı ile İsveç Kralı Demirbaş Şarl (XII. Karl) Osmanlıya sığınmak zorunda kalmıştır.
CEVAP A
8. Yeni Cami ya da Valide Sultan Camii, İstanbul'da 1597 yılında Sultan III. Murat'ın eşi Safiye Sultan'ın emriyle temeli atılan ve 1665'te zamanın padişahı IV. Mehmet'in annesi Turhan Hatice Sultan'ın büyük çabaları ve başişlarıyla tamamlanıp ibadete açılan camidir. Mimarisinde Batı etkisi görülmez.
CEVAP C
9. Osmanlı Devleti'nde Batılı anlamda ilk ıslahatlar askeri alanda I. Mahmut Zamanı'nda başlatılmıştır.
CEVAP A
10. 1736-1739 Osmanlı-Rus ve Avusturya savaşlarında diplomatik desteğinden dolayı (1739 Belgrat) Osmanlı 1740 Antlaşması ile Fransa'nın kapitülasyon haklarını sürekli hâle getirmiştir. Bu tarihe kadar kapitülasyonları Osmanlı tek taraflı kaldırma hakkına sahipken, bu antlaşma ile karşılıklılık ilkesi başlamıştır.
CEVAP E
11. Osmanlı mimarisinde ilk defa Avrupa'nın etkisi III. Ahmet Dönemi'nin diğer bir adı ile Lale Devri'nde başlamıştır. Bu etki ile yapılan ilk eserler III. Ahmet Çeşmesi ve Nuruosmaniye Camisidir.
CEVAP B
12. Vahhabilik ya da Vehabilik, kökeni Selefilik'e dayanmakla birlikte tam olarak 18. yüzyılda Muhammed bin Abdülvahhab tarafından kurulmuş olan dinî-siyasi hareket ya da mezheptir. Bu harekete göre adak, türbe vb. yasaklanmıştır. Vahhabilik hareketinin Osmanlılar için önemli bir sorun durumuna gelmesi üzerine II. Mahmut, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'yı sorunu çözmekle görevlendirmiş, Mehmet Ali Paşa, oğlu Tosun Paşa komutasındaki orduyla Mekke, Medine ve Taif'i Vahhabilerin elinden kurtarmıştır.
CEVAP C
13. II. Mustafa tahta çıktıktan sonra ordunun başında sefere giderek, yıllardır devam eden bozgunu durdurmak için büyük gayret gösterdiyse de başarılı olamamıştır. Ordunun başında sefere çıkan son padişah'tır. II. Mustafa "İk-bâli" ve "Meftunî" mahlaslarıyla şiirler ve ilahiler yazmıştır. İyi bir hattat olan padişah, sülüs, nesih ve celi yazıda maharettiydi. Yazdığı hatların elimize ulaşan ilk padişah'tır. II. Mahmut ve Sultan Abdülaziz ünlü hattat padişahlarındandır.
CEVAP D
14. Kırım ile ilgili olarak Küçük Kaynarca Antlaşması I. Abdülhamit (Ahmet Resmî Efendi), Aynalıkavak Tenkihnamesi I. Abdülhamit, Yaş Antlaşması III. Selim dönemlerinde imzalanmıştır.
CEVAP D
15. Çeşme Baskını'ndan sonra 1774-1789 arasında özellikle gemi inşasında önemli gelişmeler yaşandı. Sultan III. Mustafa, çağdaş bilgilerle donatılmış deniz subayı yetiştirilmesi konusunda harekete geçti. Bu nedenle Baron de Tott isimli Fransız mühendis, donanmayı iyileştirme çalışmalarında görevlendirildi. Ayrıca Cezayirli Gazi Hasan Paşa tarafından, 1773 tarihinde, "Tersane Hendesehanesi" adıyla bugünkü Deniz Harp Okulunun temeli atıldı.
CEVAP A
16. III. Osman (1754-1757) Gerileme Dönemi padişahı olmasına rağmen ıslahat yapmamıştır.
CEVAP A

Osmanlı Devleti Değişim ve Diplomasi - I

17. Edirne Olayı ile II. Mustafa tahttan indirilmiştir, bu isyan yenilik karşıtı değildir. Ancak Patrona Halil İsyanı ile Lale Devri, Kabakçı Mustafa İsyanı ile Nizam-ı Cedit Devri sona ermiştir.
CEVAP B
18. Osmanlı Devleti'nin resmen Avrupa'da elçilikler açmaya başlaması Lale Devri'nde olmuş, ilk olarak Fransa'ya Yirmisekiz Mehmet Çelebi gönderilmiştir. Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Avrupa'yı tanımanın gerekliliğini anlayan ilk Osmanlı sadrazamıdır. 1719 da İbrahim Paşa'yı Viyana'ya 1720 - Yirmisekiz Mehmet Çelebi'yi Paris'e, Nişli Mehmet Ağa'yı 1722'de Moskova'ya göndermiştir.
CEVAP C
19. Osmanlı tarihinde Avrupa'ya ilk öğrenciler II. Mahmut Zamanı'nda gönderilmiştir.
CEVAP E
20. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda Batılı unsurların yayılması daha çok mimari alanda olmuş, barok tarzında birçok eser yapılmıştır.
CEVAP E
21. 1695-1703 II. Mustafa, 1703-1730 III. Ahmet, 1730-1754 I. Mahmut'tur.
CEVAP B
22. B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler XVII. yüzyıl padişahlarıdır. III. Mustafa XVIII. yüzyıl ıslahatçısıdır.
CEVAP A
23. Osmanlı Devleti'nin donanması tarihte dört kez yakılmıştır. Bunlar İnebahtı, Çeşme, Navarin ve Sinop'tur.
CEVAP E
24. 1711 yılında imzalanan Prut Antlaşması ile 1700 yılında Rusya'ya bırakılan Azak Kalesi geri alınmıştır.
CEVAP B
25. Demirbaş Şarl'ın Türkiye'de kalması ve Doğu kültürü ile tanışması İsveç üzerinde günümüze kadar gelen derin izler bıraktı. İsveç kralının ülkesine dönmesinden sonra dolma, buzlu şerbet ve kahve İsveç'e geldi. "Kalabalık, sofa, yıldırım, yaramaz, köşk, divan" gibi kelimeler, İsveç diline girdi. İsveç kralı, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki şehir planlamasından etkilenmişti. Stockholm'de aynı tarz planlamaya gitmeye çalışarak parklar yaptırttı. Demirbaş Şarl, yaptırttığı iki yeni gemiye jilderim yani yıldırım ve jaramas, yani yaramaz isimlerini koymuştu. İsveç gemilerinde hâlâ aynı isimler kullanılır.
CEVAP E
26. II. Mustafa'nın 1699 Karlofça Antlaşması ile Venedik'e kaptırdığı Mora'yı 1718 Pasarofça Antlaşması'yla III. Ahmet geri almıştır.
CEVAP C
27. Osmanlı Devleti 1718 Pasarofça Antlaşması ile Avusturya'ya bıraktığı Belgrat'ı 1739 Belgrat Antlaşması ile geri almıştır.
CEVAP D
28. Osmanlılar Karlofça'dan sonra bütün politikalarını Viyana mağlubiyetinin rövansını alıp, eski topraklarına tekrar sahip olmaya göre ayarladılar. Osmanlılar, Karlofça'dan sonra kendilerini toparlayarak rövansa geçtiler. 1711'de Rusları, 1715'te Venedik'i, 1736- 1739 savaşlarında ise Avusturya'yı mağlup ettiler. 1739'a gelindiğinde Avusturya'ya bırakılmış bir kısım Macar toprakları ile Lehistan'ın aldığı Podolya ve Ukrayna'daki bazı topraklar haricinde kaybedilmiş bütün topraklar geri alınmıştır.
CEVAP E
29. İstanbul, Osmanlı Dönemi'nde birçok defa büyük yangınlara maruz kalmıştı. Lale Devri'nde ilk defa düzenli bir itfaiye teşkilatı olan Tulumbacı Ocağı kuruldu. 1720 veya 1721'de teşkil edilen bu ocak yeniçeri teşkilatına bağlıydı. 50 kişiden oluşan tulumbacıların başında aslen Fransız olup, sonradan Müslüman olan ve "Gerçek" lakabını taşıyan Davud Ağa vardı. Davud Ağa, kendi icat ettiği tulumbayı 1718'deki Tüfenkhane ve 1720'deki Tophane yangınlarında kullanmış, yaptığı alet beğenildiği için sadrazam tarafından Yeniçeri Ocağına tulumbacıbaşı olarak tayin edilmişti.
CEVAP C
30. Avrupa'ya giden elçilerimizden, özellikle Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin 1720-1721 tarihli Fransa Sefaretnamesi, edebî ve tarihî kıymetinin yanı sıra Osmanlı toplum yaşantısına yaptığı tesir açısından da önemlidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı'ya bakışının değişmesinde önemli rol oynamıştır.
CEVAP D
31. Donanmada kaptanıderyanın kullandığı birinci gemiye "Kapudane", ikinci gemiye "Patrona", üçüncü gemiye ise "Riyâle" denilirdi.
CEVAP E
32. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen isyanlar padişah değişikliğine sebep olmuş, ancak Çınar Olayı (Vakay-ı Vakvakıye) IV. Mehmet Dönemi isyanı olup taht değişikliğine neden olmamıştır.
CEVAP D

Osmanlı Devleti Değişim ve Diplomasi - II

1. III. Ahmet Edirne Olayı sonucu tahttan indirilen II. Mustafa'nın yerine tahta çıkar, 1730 Patrona Halil İsyanı ile tahtını I. Mahmut'a bırakmak zorunda kalır.
CEVAP A
2. Humbaracı Ahmet Paşa'nın girişimleriyle 1736'da topçu askerlerinin eğitimi için Kara Mühendishanesi (Hendesehane) kuruldu. Okula alınan öğrenciler, yeniçeriler problem çıkarmasın diye saray muhafızları olan bostancılardan seçildi. Humbaracı Ahmet Paşa, Avusturya karşısında başarılı olunan 1736-1739 Savaşı'nda önemli roller oynadı. Devlet ricaline sunduğu layihalarla Avrupa'daki gelişmeleri anlattı. Bern ve Zürih'teki Protestanların Osmanlı Rumeli'sine iskânı için uğraştı. Hint ticaretinden imparatorluğun daha fazla pay alması için projeler üretti.
CEVAP B
3. 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yeni müesseseler kurulmaya başlandı. Bu iş için de başta Fransa olmak üzere, birçok ülkeden Avrupalı uzmanlar getirildi. Osmanlı İmparatorluğu, daha önceki dönemlerde de "Taufe-i Efrenciyan" adı altında top ve diğer silahların yapımı, gemi inşası gibi alanlarda Avrupalı uzmanları istihdam etmekteydi. Ancak bunlar teknisyen olarak görev yapıyorlardı. 18. yüzyılda gelen uzmanlar imparatorluğun askerî yapısını değiştirdiler.
CEVAP A
4. 1739-1768 yılları arasında Avrupalı devletlerle herhangi bir savaş olmadığı için "Uzun Barış Dönemi" olarak tanımlanmış, bu dönemde Humbaracı Ahmet (de Bonival) Osmanlı ordusunu modernleştirmiştir.
CEVAP B
5. Kırım'ın son hanı Şahin Giray'dır.
CEVAP B
6. Osmanlı Devleti Rusya ile imzaladığı 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile ilk defa bir devlete savaş tazminatı ödemiştir.
CEVAP A
7. Grek Projesi gereği kendini Bizans İmparatoriçesi olarak gören II. Katherine ile Avusturya Kralı II. Josef 1787'de Kerson Görüşmeleri ile Balkanlar'da Dakya Krallığı'nın kurulmasına karar verir, bu durum Osmanlı-Rus Savaşı'nın yaşanmasına neden olur.
CEVAP E
8. 1787-1792 Savaşı, maddi kayıplar yanında stratejik öneme haiz birçok kale ve bölgenin Osmanlı hâkimiyetinden çıkmasına neden oldu. Buna mukabil Osmanlı askerî düzenindeki bozukluklar düzeltilmeden herhangi bir şey yapılamayacağı fark edildiğinden Nizam-ı Cedit Dönemi başladı.
CEVAP C
9. I. Abdülhamit, 19 Ağustos 1787 tarihinde Rusya'ya savaş ilanını onayladı. Böylece Osmanlı-Rus savaşı yeniden başladı. Babıali'nin Rusya'ya savaş ilan etmesi üzerine Avusturya da Rusya yanında savaşa müdahil olacağını bildirdi. Böylece Osmanlı İmparatorluğu, 1736-1739 Savaşı'nda olduğu gibi iki ülke ile aynı anda ve birkaç farklı cephede tek başına mücadele etmek zorunda kaldı. Siyasi yalnızlığını gidermek amacıyla 11 Temmuz 1789'da İsveç, 1 Şubat 1790'da da Prusya ile bir ittifak antlaşması imzalandı.
CEVAP C
10. Osmanlıda ilk kâğıt imalathanesi I. Mahmut Dönemi'nde Yalova'da açılmıştır.
CEVAP B
11. İsveç ve Lehistan XVIII. yüzyılda Rusya'nın yayılmacı politikası karşısında Osmanlıdan yardım istemiştir.
CEVAP A
12. Öncüllerde verilen antlaşmalar D seçeneğinde doğru sıraya göre verilmiştir.
CEVAP D
13. Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya'ya Karadeniz'de donanma bulundurma hakkı verilmiş, böylelikle Karadeniz'in Türk Gölü olma özelliği sona ermiştir.
CEVAP C
14. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. İngilizlere ilk kapitülasyonlar III. Murat Dönemi'nde verilmiş, II. Mahmut Dönemi'nde genişletilmiştir.
CEVAP E

Osmanlı Devleti Değişim ve Diploması - II

15. Osmanlı Devleti hiçbir dönemde ülkede yaşayan zimmi-
lere baskı yapmamış, onlara her konuda özgürlük tanı-
mıştır.
CEVAP A
16. Osmanlı Devleti'nde ilk defa iç borçlanma III. Mustafa
Dönemi'nde başlamış, esham senedi denilen hisse se-
netleri I. Abdülhamit Dönemi'nde çıkarılmıştır.
CEVAP B
17. Osmanlı Devleti'nde radikal anlamda (köklü) ilk ıslahatlar
III. Selim Dönemi'nde başlamıştır.
CEVAP E
18. Sekban-ı Cedit XIX. yüzyılda Alemdar Mustafa Paşa ve
II. Mahmut tarafından Yeniçeri Ocağına alternatif olarak
kurulmuştur.
CEVAP C
19. Osmanlı Devleti Avrupa'yı tanımak, gelişmeleri yakından
takip etmek, diplomasiyi geliştirmek amacıyla Batılı dev-
letlerin başkentlerine elçiler göndererek Avrupa'nın siya-
sal üstünlüğünü kabul etmiştir.
CEVAP E
20. Osmanlıda ilk defa padişahın yetkileri sınırlandıran geliş-
meler XIX. yüzyılda yaşanmıştır.
CEVAP D
21. Mustafa Reşit Paşa 1839 yılında Sultan Abdülmecit ta-
rafından sadrazamlığa getirilir, Reşit Paşa'nın gayretleri
sonucu Tanzimat Fermanı ilan edilir.
CEVAP E
22. İrad-ı Cedit III. Selim Zamanı'nda Nizam-ı Cedit ordusu-
nun masraflarını karşılamak amacıyla açılan hazinedir.
CEVAP E
23. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.
CEVAP E
24. Osmanlıda askerî alanda Batılı anlamda yenilikler Lale
Devri ile değil, I. Mahmut Dönemi'nde başlamıştır.
CEVAP E
25. Osmanlı tarihinde ilk defa Top Arabacıları Ocağı Fatih
Sultan Mehmet Dönemi'nde açılmıştır. A, B, D ve E se-
çeneklerinde verilen bilgiler III. Selim Dönemi'yle ilgilidir.
CEVAP C
26. Esham sistemi: Osmanlı Devleti'nde I. Abdülhamit Za-
manı'nda 1775-1780 yılları arasında uygulanan iç borç-
lanma sistemidir.
CEVAP A
27. Ordunun Batı tarzında ıslahı, ardından da devlet ve top-
lum hayatının çağın ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlen-
mesi, III. Selim Devri'nin en önemli hedefleri olmuştur.
Devlet ve ilim adamlarından, mevcut sorunların çözümün-
e ilişkin istenen raporlar (ıslahat layihaları) ve bu çerçe-
vede Nizâm-ı Cedit (Yeni Düzen) adıyla yürürlüğe konan
reform programı, bu devirle tam anlamıyla özdeşleşmiş
iki terimdir.
CEVAP D